

en sådan ordning vil forsvarer blive tildelt en position, der bringer det på et fagligt niveau med anklagemyndigheden, hvor de lokale politifolk efter mangeårige praksis uddannes og rådgives af politimesterembedet. Landsforsvareren skal forestå uddannelsen af forsvarerne med henblik på at opnå autorisation som forsvarer og overtage hotline-ordningen som led i sin rådgivning af forsvarerne. Stillingen som landsforsvarer kan oprettes enten som et selvstændigt embede, eventuelt på åremål, eller som privat advokat tilknyttet et advokatkontor med de muligheder, det giver for faglig udvikling.

Ved siden af den læge, autoriserede forsvarer skal der i visse tilfælde kunne beskikkes en advokat eller anden jurist, som *udenretligt skal rådgive* forsvareren om sagens førelse, men som i øvrigt ikke skal møde i sagen. Forskellen til »hotline-ordningen« er, at juristen får tilsendt sagens akter, og at der skal være pligt til at konsultere juristen. Ansvar for og beslutningerne om sagens førelse skal dog fortsat påhvile den læge, autoriserede forsvarer. Efter landsdommerens beslutning anvendes også denne ordning allerede i et vist omfang ved kredsretterne.

Endelig foreslås det, at forsvareren i enkelte *ganske særligt alvorlige sager* skal være en advokat eller anden jurist, også ved kredsretterne, f.eks. i en kompliceret drabssag.

Forsvarerordningen ved *de juridiske domstole*, dvs. Retten i Grønland og Grønlands Landsret, forudsættes som hidtil i det væsentlige at skulle baseres på advokater eller andre jurister.

4.2.3. Advokater

Ved retsplejelovens indførelse var advokater et ukendt fænomen i Grønland, og retsplejeloven indeholder derfor ikke regler om advokaters virksomhed. Advokaters forhold er heller ikke reguleret ved anden særlig lovgivning. Efter den danske retsplejelov er stillingsbetegnelsen »advokat« en beskyttet titel. Advokatbetegnelsen nyder således ikke beskyttelse i Grønland, og der gælder ikke formelle regler for god advokatskik mv.

Siden slutningen af 1960'erne, hvor den første danske advokat nedsatte sig i Grønland, er der gradvist kommet flere til.

Da den første advokat kom til Grønland, blev der mellem landsdommerembedet og den pågældende advokat indgået en »gentleman-agreement« om, at advokaten ikke gav møde ved kredsretterne, selv om der efter retsplejeloven var og er adgang hertil. Ved Nuuk Kredsret har der dog med tiden dannet sig praksis for, at advokaterne møder – oftest som rettergangsfuld-

mægtige i civile sager, men efterhånden også som biddere i kriminalsager.

Kommissionen foreslår, at der indføres samme regler for advokater og deres virksomhed som i Danmark, herunder at advokatorordningen administreres af justitsministeren. Advokaterne i Grønland vil desuden indgå i Det Danske Advokatsamfund og de danske advokatmyndigheder og dermed blive underlagt samme regler for behandling af salærklager og disciplinærsager som de øvrige medlemmer.

Om advokaters *møderet* foreslås en ordning, hvorefter alle advokater i riget skal have fri adgang til at møde for de grønlandske domstole, men kun i særlige tilfælde skal kunne beskikkes ved kredsretterne.

For at sikre retternes mulighed for at kunne beskikke en advokat foreslås der så vidt muligt indført en *beneficieordning* i lighed med den danske, hvorefter justitsministeren efter ansøgning antager et passende antal advokater med kontor i Grønland til at påtage sig beskikkelse. Kun advokater, som er antaget under ordningen, skal have pligt til at lade sig beskikke. Beneficerede advokater vil have pligt til at yde retshjælp.

4.2.4. Retshjælp

Der findes ikke noget egentligt retshjælpsinstitut i Grønland. Ifølge retsplejeloven påhviler det dog »myndighederne« at vejlede sagsøgeren med hensyn til stævningens udfærdigelse, og kredsdommeren har pligt til at søge mangelfulde stævninger »fuldstændiggjort« og vejlede parterne om deres påstande, anbringender og mulige beviser.

Samfundsudviklingen og en tiltagende kompliceret lovgivning, ikke mindst inden for det offentligtretlige område, har affødt et stort behov hos borgerne for at kunne søge vejledning i retlige spørgsmål.

Kommissionen foreslår, at beneficerede advokater efter retsplejeloven skal være pligtige til at yde ubemidlede borgere retshjælp.

Retshjælp skal efter forslaget alene tilbydes privatpersoner, der opfylder de økonomiske betingelser for fri proces efter de herom foreslåede regler.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit VII.

4.3. Fællesbestemmelser for alle retssager mv.

4.3.1. Indledning

I den grønlandske retsplejelov findes en række regler, som gælder for domstolenes behandling af *alle typer af retssager*. Reglerne berører bl.a. spørgsmål om retssproget, retsbøger, retsledelse, offentlighed, forkyndelse og vidner, mundtlighed og bevisumiddelbarhed i retsplejen. Reglerne er indført ved retsplejeloven